

SMÅFÖRETAGS BAROMETERN

Södermanlands län

Juni 2018

Ett samarbete mellan:

företagarna

Swedbank och
Sparbankerna

Innehåll

Om Småföretagsbarometern	3
<i>Nettotal och konjunkturindikatorn</i>	3
Sammanfattning av konjunkturläget i Södermanlands län.....	4
Det ekonomiska läget och näringslivsstrukturen	5
<i>Näringslivet i Södermanlands län</i>	5
Småföretagsbarometern – Södermanlands län	7
<i>Konjunkturindikatorn</i>	7
<i>Sysselsättning</i>	9
<i>Orderingång</i>	10
<i>Tackat nej till order</i>	11
<i>Omsättning</i>	12
<i>Lönsamhetsutvecklingen</i>	13
<i>Företagens prisförväntningar</i>	13
Expansionsutsikter och hinder för expansion	14
Södermanlands tre regioner	18
<i>Södermanlands tre regioner – konjunkturindikatorn</i>	18
<i>Södermanlands tre regioner – sysselsättning</i>	20
<i>Södermanlands tre regioner – orderingång</i>	21
<i>Södermanlands tre regioner – omsättning</i>	22
<i>Södermanlands tre regioner – lönsamhet</i>	23
Slutsatser och policyförslag	24

Om Småföretagsbarometern

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om utvecklingen de kommande 12 månaderna. Underlaget utgörs av intervjuer med företagare som har minst en och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas personliga uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i den redovisade indikatorn för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturundersökning inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Undersökningen omfattar 4 000 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Urvalet motsvarar totalt över 473 000 privata företag fördelade över hela landet. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren kan delas upp så att vi kan mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos Sveriges småföretag i samtliga län.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Företagarna, Sparbankernas Riksförbund och Swedbank. Vid genomförandet av intervjuerna har Novus medverkat. Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små och växande företagens betydelse för den svenska ekonomin.

företagarna

Swedbank och
Sparbankerna

Nettotal och konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a) Ja/nej
- b) Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerens konjunkturindikator arbetar med **nettotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar och procentandelen negativa svar benämns nettotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion. Nettotalet visar alltså hur snabbt tillväxten förändras, snarare än en absolut nivå

Sedan adderas nettotalen för *sysselsättning, orderingång och omsättning*. Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Sammanfattning av konjunkturläget i Södermanlands län

- **Småföretagskonjunkturen** i Södermanlands län har för andra året i rad sett en mycket god utveckling och länet placerar sig i årets Småföretagsbarometer högst upp på listan över samtliga läns sammanvägda konjunkturindikator. Konjunkturen utvecklades positivt men utfallet blev något mindre positivt än vad företagen förväntade sig i fjolårets rapport. Företagen i Södermanland har nu reviderat förväntningarna något och tror på en oförändrad konjunkturindikator under de kommande 12 månaderna.
- **Sysselsättningstillväxten** är fortsatt tilltagande och tillväxttakten är högre i länet än för riket som helhet. Förväntningarna på de kommande 12 månaderna är fortsatt positiva där företagen tror på en ökad tillväxttakt.
- **Orderingången** i länets småföretag har utvecklats mycket positivt de senaste två åren. Fler än hälften av länets företag har sett en ökad orderingång de senaste 12 månaderna och utfallet är i linje med vad företagen förväntade sig i fjolårets rapport, om än något lägre. Detta placerar Södermanland över riksgenomsnittet.
- **Omsättningstillväxten** för företagen i Södermanland har ökat sedan fjolårets mätning. Tillväxttakten är högre än riksgenomsnittet. Förväntningarna på det kommande året är en oförändrad tillväxttakt i omsättningen.
- **Tillväxten av lönsamheten** har mattats av något det senaste året. I förra årets Småföretagsbarometer förutspådde företagarna att lönsamhetsutvecklingen skulle nå historiska rekordnivåer. Även om utfallet inte blev som företagen förväntade sig är lönsamheten mycket god i länet.
- **Expansionsutsikterna** för företagen i Södermanlands län upplevs som goda. Av länets alla företag anser 72 procent att de har goda utsikter att expandera på sikt. Omkring åtta av tio företag uppger att de vill växa.
- **Det största tillväxthindret** är svårigheterna att hitta lämplig arbetskraft. Var femte företag uppger det som det största hindret. Även höga arbetskraftskostnader och tuff konkurrens är tillväxthinder för länets företag.

Det ekonomiska läget och näringslivsstrukturen

Inledningen av 2018 präglas av en fortsatt god konjunkturutveckling för de svenska småföretagen med en fortsatt vilja att anställa och expandera. En bidragande faktor är konjunkturutvecklingen i omvärlden och i Europa vilket driver på den svenska exporten. Inte minst OECD-länderna har haft en stark tillväxt i industriproduktionen under det gångna året. För första gången på drygt tio år är dessutom hela Europa i en relativt stark tillväxt samtidigt. Flera av de tidigare östeuropeiska länderna visar mycket starka ökningar av bruttonationalprodukten, BNP.

Den svenska exporten och konjunkturutvecklingen drivs också på av en svag krona. Samtidigt som den svaga kronan gynnar exportföretagen utmanas många importerande företag med fallande marginaler, i synnerhet inom detaljhandeln där möjligheterna att höja priserna ut mot konsument ofta är begränsade.

Näringslivets investeringar ökar också i takt med kapacitetsutnyttjandet. Den positiva bilden har återkommande bekräftats av en fortsatt optimism hos företagen, även om allt fler tecken tyder på att högt ställda förväntningar om konjunkturutvecklingen inte har införlivats. Allt fler företag upplever också att det är svårt att finna lämplig kompetens och bristen på arbetskraft är stor i en rad branscher. Trots detta har vi sett relativt begränsade löneökningarna och inflationen har inte stadigt nått upp till målnivån på 2 procent.

Svårigheter för växande företag att rekrytera och anställa är ett betydande tillväxthinder för småföretagen samtidigt som kostnaderna för att anställa är höga relativt våra konkurrentländer. Om kompetensförsörjningen, som det ser ut, fortsätter att dämpa företagets tillväxtmöjligheter så riskerar det leda till att konjunkturläget mattas av.¹

Förändrade amorteringsregler kombinerat med osäkerhet gällande ränteutvecklingen och bristen på lämplig arbetskraft i byggsektorn har också bidragit till att bostadsmarknaden har kylts av något, i synnerhet i storstadsregionerna. Att internationella investerare börjar bli bekymrade för den svenska bostadsmarknaden syns bland annat i värdet på kronan som har försvagats ordentligt den senaste tiden. Oro på bostadsmarknaden och en hastig inbromsning av bostadsbyggandet riskerar att få en negativ inverkan även på andra sektorer om investeringstakten hos företag och hushållen faller tillbaka.

Mycket tyder på att förväntningsbilden av konjunkturläget håller på att förändras.

Valåret 2018 riskerar att bli inledningen på en svagare konjunkturutveckling. Småföretagens vilja och möjligheter att expandera och anställa blir då än viktigare för att möta samhällsutmaningarna framöver. Oavsett konjunkturläge så är förutsägbara villkor som underlättar och stödjer företagande avgörande för företagets långsiktiga tillväxt.

Näringslivet i Södermanlands län

Södermanlands län kännetecknas av entreprenörsanda med många nya egna företagare, främst små- och enmansföretagare samt större företag med fler än 250 anställda. Branschstrukturen är jämt fördelad där de flesta branscher finns representerade i länet.

¹ Samtidigt som arbetslösheten har minskat så består tudelningen på arbetsmarknaden, inte minst arbetslöshetsgapet mellan inrikes och utrikes födda. Det tycks som att den svenska arbetsmarknadsmodellen är problematisk när det handlar om att skapa nya vägar in på arbetsmarknaden. Sverige har lägst andel låglönejobb i EU och den största skillnaden i sysselsättning mellan inrikes och utrikes födda enligt OECD. Se bl.a. OECD 2010.

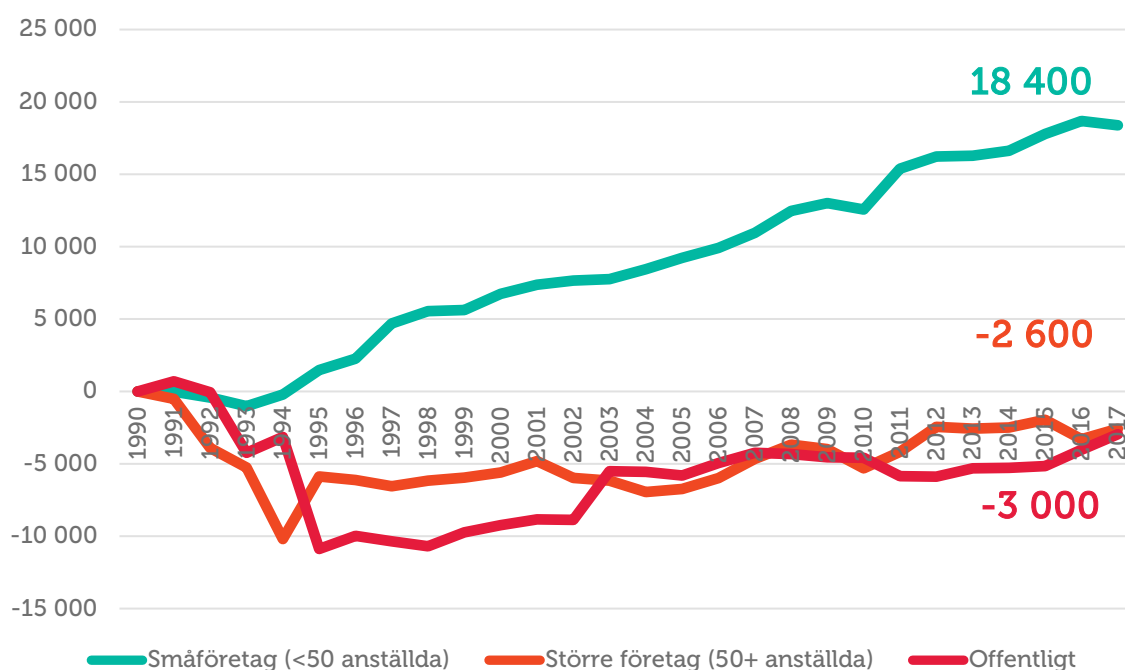
Utmärkande är dock att ett fåtal stora industriföretag står för en stor del av, vilket kan förklara beroendeställningen av ett fåtal aktörer och svängningarna i konjunkturen.

Delregionen Nyköping/Oxelösund har ett växande näringsliv med många starka, medelstora företag. Här finns 3 300 företag inom branscherna järn och stål, verkstad, sjöfart, besöksnäring, logistik och tjänsteföretag. Regionen satsar på att förstärka och öka diversifieringen av verksamheter i det lokala näringslivet. Nyföretagandet ökar starkt i Nyköping och är nu nästan 23 procent. Besöksnäringen är en annan växande bransch där många av företagen har breda kundsegment och riktar sig inte enbart till den lokala marknaden.

Delregionen Eskilstuna kännetecknas av industritradition vilket innebär att produktion och tillverkning är den bransch som svarar för flest antal sysselsatta i Eskilstuna. Andra branscher som växer snabbt i Eskilstuna är besöksnäringen, bygg, handel och logistik. Omkring 20 procent av Eskilstunas arbetskraft, cirka 8900 personer, jobbar inom industrin. Idag är Volvo Construction Equipment den största arbetsgivaren.

Figur 1 visar tydligt att det är de mindre, växande företagen som står för huvuddelen av sysselsättningstillväxten i Stockholms län. Antalet sysselsatta i den offentliga sektorn växer marginellt.

Figur 1 Tillväxt av jobb i Södermanland län sedan 1990 (källa: SCB)²

² Arbetsställen utan anställda räknas som 1 jobb. Sektorn jordbruk, skogsbruk & fiske, samt juridiska former så som bostadsrättsföreningar, kommuner och dödsbon exkluderas

Småföretagsbarometern – Södermanlands län

Konjunkturindikatorn

Konjunkturen beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det allmänna ekonomiska läget i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

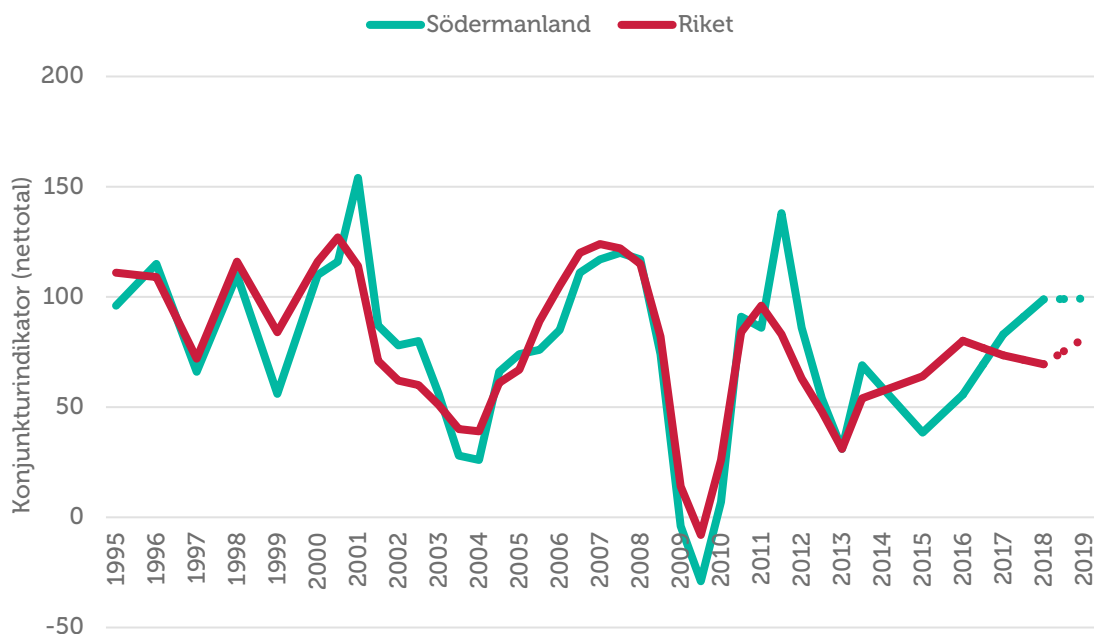
Högkonjunktur är när näringslivet har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att arbetslösheten är låg och att investeringarna ökar.

Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfråga på varor eller tjänster, kan de tvingas dra ner på personal och avstå nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

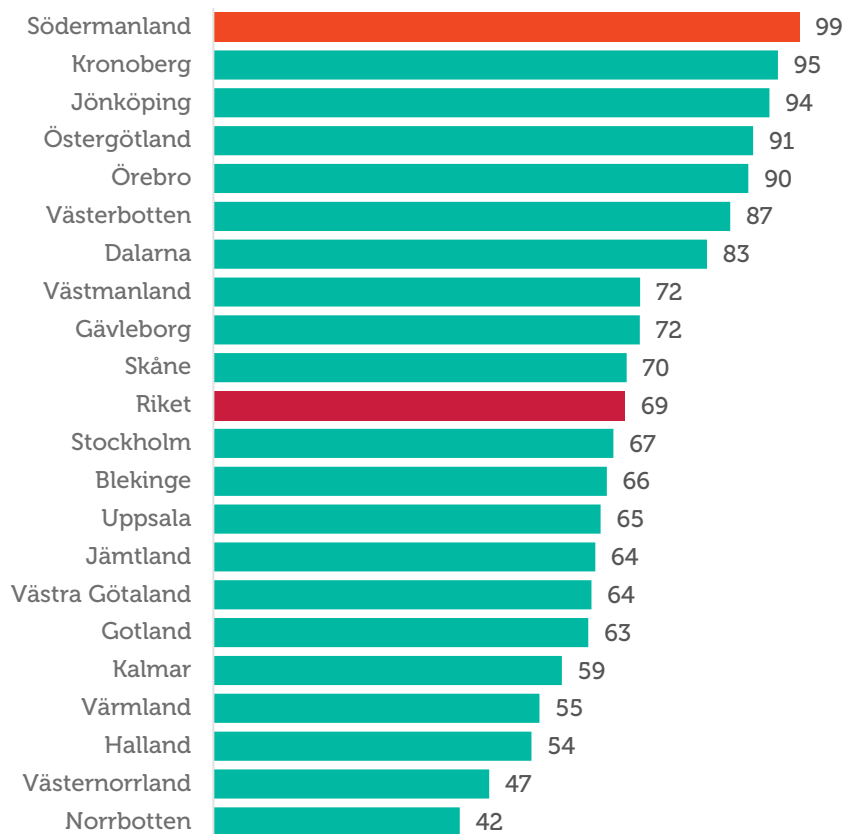
I Småföretagsbarometern redovisar vi Södermanland läns utveckling vad gäller sysselsättning, orderingång och omsättning för att få en bild över konjunkturläget i länet. Genom att addera netttotalen för dessa tre faktorer får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i länet. Småföretagskonjunkturen i Södermanlands län har för andra året i rad sett en mycket god utveckling och länet placerar sig i årets Småföretagsbarometer högst upp på listan över samtliga läns sammanvägda konjunkturindikator, se figur 3.

Samtliga delfaktorer har sett en tilltagande tillväxttakt och konjunkturindikatorn resulterar således i ett sammanvägt netttotal på 99, jämfört med riksgenomsnittet på 69. Företagen i Södermanland ser fortsatt mycket positivt på framtiden, då företagen tror på en oförändrad konjunkturindikator under de kommande 12 månaderna.

Figur 2 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (netttotal) i Södermanlands län och riket 1995-2018

Figur 3 Länsfördelning runt riksgenomsnittet av sammanlagd konjunkturindikator (netttotal) 2018

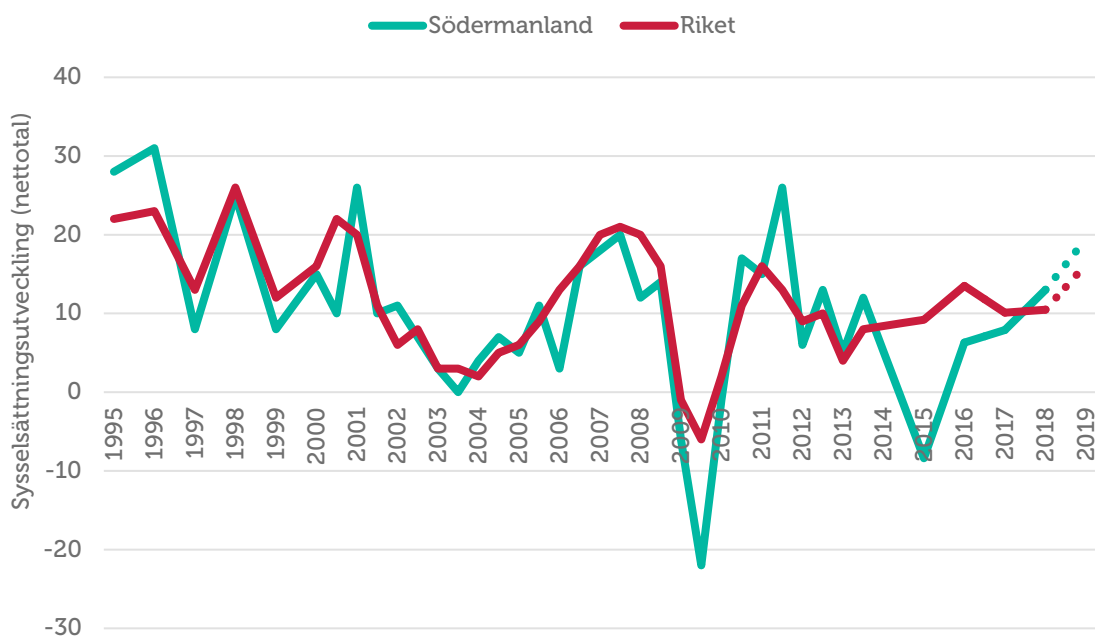
Sysselsättning

Sysselsättning mäter hur många som har jobb. Att vara i arbete kan vara som anställd, egen företagare eller att på annat sätt arbeta heltid eller deltid. Ett netttotal över noll betyder att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen. Det innebär alltså att sysselsättningen totalt sett ökar i landets småföretag.

Sysselsättningsstillväxten är fortsatt tilltagande och Södermanland lämnar en negativ sysselsättningsutveckling bakom sig. I 2015 års mätning var det totalt sett fler företag som minskat antalet anställda i Södermanlands län, men sedan dess har tillväxttakten kontinuerligt ökat i länet. Av samtliga företag i länet har 25 procent ökat antalet anställda de senaste 12 månaderna samtidigt som 12 procent har minskat sin personalstyrka under samma tidsperiod, vilket ger ett sammanvägt netttotal på 13. Denna ökning sedan fjolårets netttotal på 8 placerar länet över riksgenomsnittets netttotal på 10. Även om tillväxten varit mycket god blev utfallet inte så högt som företagen förväntade sig i fjolårets mätning, då de trodde på en rekordhög sysselsättningsstillväxt till ett netttotal på 37. Sannolikt beror detta på att företagen haft svårt att hitta personal med den kompetens som efterfrågats.

Förväntningarna på de kommande 12 månaderna är fortsatt positiva där 25 procent av företagen räknar med att öka antalet anställda medan 6 procent förväntar sig en minskad personalstyrka, vilket ger ett förväntat netttotal på 19 för det kommande året.

Figur 4 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Södermanlands län och riket 1995-2018

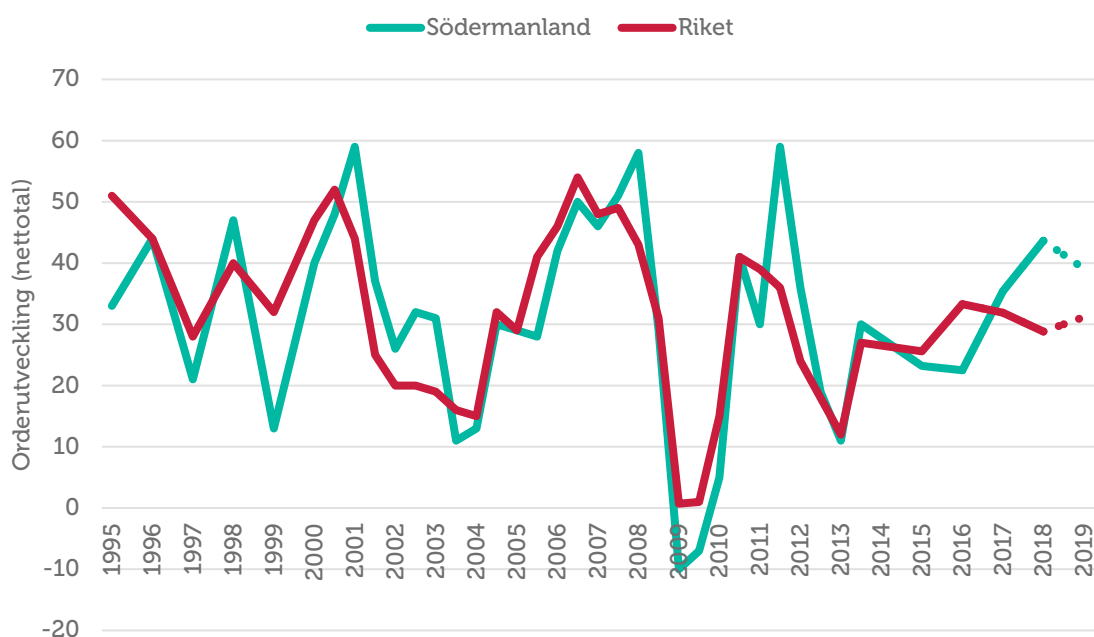

Orderingång

Med **orderingång** menas vanligtvis de beställningar som erhållits under en viss period. Eftersom själva antalet beställningar inte är särskilt informativt mäts orderingång som hur det totala värdet avseende orderingången, eller antal uppdrag, förändrats under tidsperioden.

Orderingången för länets småföretag har utvecklats mycket positivt de senaste två åren. Fler än hälften, 54 procent, av Södermanland läns företag har sett en ökad orderingång de senaste 12 månaderna samtidigt som endast 10 procent haft en minskad orderingång under samma tidsperiod. Detta resulterar således i ett sammanvägt netttotal på 44, vilket är en kraftig ökning jämfört med fjolårets netttotal på 35. Det placerar även Södermanland över riksgenomsnittet som i årets rapport når nettotalet 29. Förväntningarna på de kommande 12 månaderna är mycket positiva där 44 procent av företagen förväntar sig en ökad orderingång medan endast 5 procent förväntar sig en minskad orderingång i verksamheten.

Figur 5 Orderutveckling (netttotal) i Södermanlands län och riket 1995-2018

Tackat nej till order

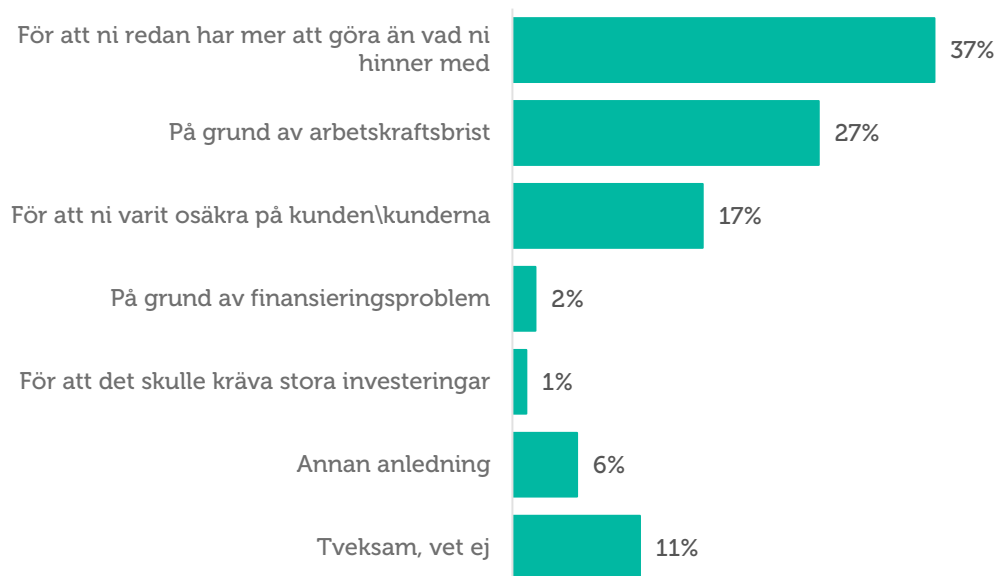
En hög orderingsgång är positivt i de allra flesta fall. Men nu när många företag i länet nått sitt kapacitetstak är det inte ovanligt att företag tvingas tacka nej till beställningar. Av samtliga småföretag i länet har 35 procent tvingats tacka nej till order, vilket är lägre än riksgenomsnittet med 42 procent av företagen i riket som tackat nej till order under de senaste 12 månaderna.

Precis som för övriga Sverige är den främsta anledningen till att företagen tackat nej till order en konsekvens av att de redan har mer att göra än vad de hinner med. I Södermanland uppger 37 procent av företagen detta som främsta anledning, jämfört med riksgenomsnittet på 49 procent. För länet är detta en betydligt lägre andel än i fjol (då 60 procent), men istället ser vi att andelen företag som tackat nej till order på grund av arbetskraftsbrist ökat dramatiskt från fjolårets 12 procent till 27 procent i årets mätning. Motsvarande andel för riksgenomsnittet är 18 procent. Som vi kommer att redogöra för senare i texten upplever en stor andel företag i Södermanlands län kompetensbrist som främsta tillväxthinder, vilket kan förklara varför arbetskraftsbristen i form av exempelvis kompetens- och matchningsproblematik upplevs som större i år än för ett år sedan.

Vidare är osäkerhet på kunden en orsak till att företag i Södermanland tackat nej till order.

Resultaten visar att företagen särskilt behöver möta kapacitets- och arbetskraftsbristen för att upprätthålla den goda konjunkturutvecklingen och nå fortsatta framgångar i skapa jobb och välfärd.

Figur 6 Tackat nej till order

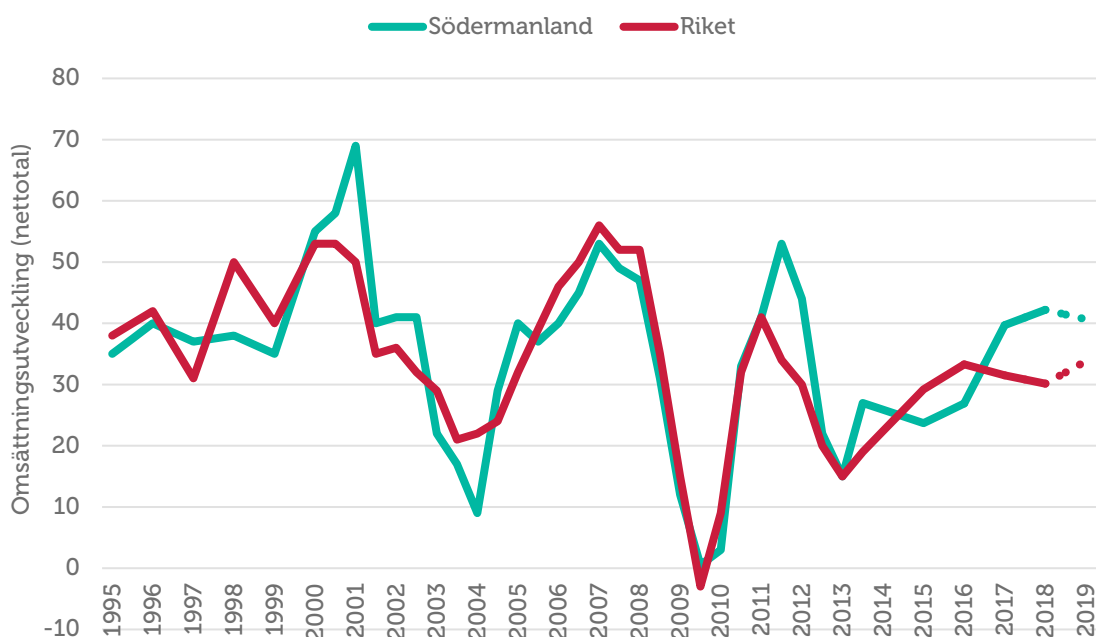

Omsättning

Ett företags **omsättning** är likvärdigt med dess sammanlagda intäkter från sålda varor och utförda tjänster under en viss period. Förändringar i omsättningen jämfört med föregående period används ofta för att indikera företagets tillväxt.

Tillväxttakten i omsättningen för företagen i Södermanland har ökat sedan fjolårets mätning. Nästan sex av tio, 59 procent, har haft en ökad omsättning i företaget de senaste 12 månaderna, samtidigt som 17 procent av företagen sett en minskad omsättning. Detta ger ett sammanvägt netttotal på 42 för länets totala omsättningstillväxt, jämfört med fjolårets netttotal på 40. Detta är högre än riksgenomsnittet (netttotal 30) och endast Västerbottens län har en högre omsättningstillväxt (netttotal 49). Förväntningarna är något mer försiktiga och omsättningstillväxten förväntas vara så gott som oförändrad under de kommande 12 månaderna.

Figur 7 Omsättningsutveckling (netttotal) i Södermanlands län och riket 1995-2018

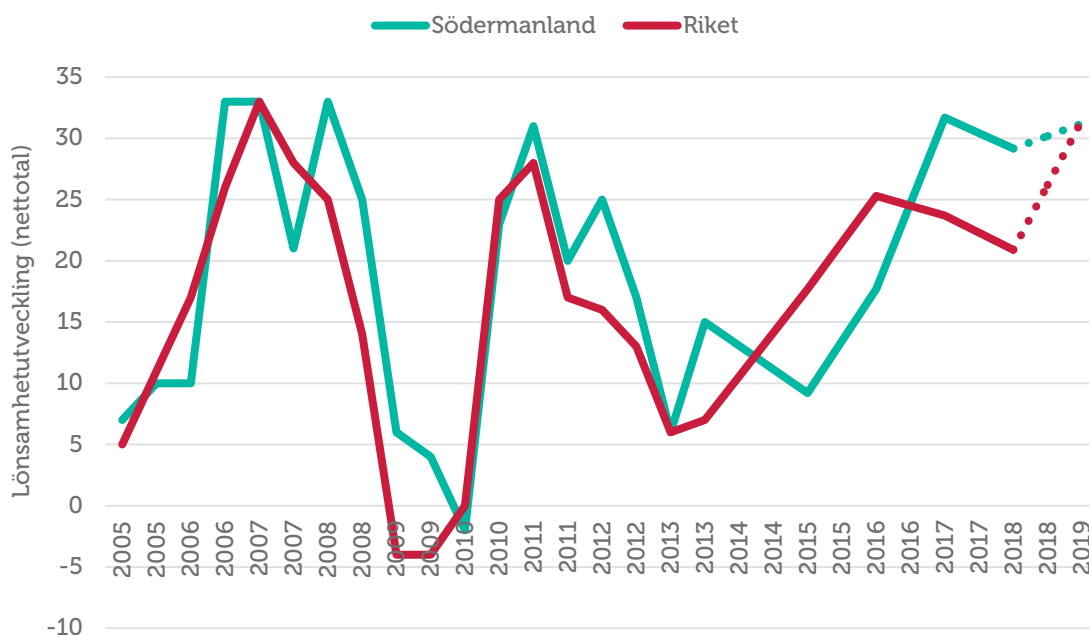

Lönsamhetsutvecklingen

Företagens möjligheter till att växa genom investeringar och nyanställningar är delvis hänförlig till lönsamhetsutvecklingen. De tämligen dramatiska rörelserna i lönsamheten avspeglar framförallt hur småföretagen påverkas av den internationella konjunkturen men också av svängningar i den inhemska ekonomin. I förra årets Småföretagsbarometer förutspådde företagarna att lönsamhetsutvecklingen skulle nå historiska rekordnivåer. Även om utfallet inte blev som företagen förväntade sig är lönsamheten mycket god i länet, trots en viss avmattning i tillväxttakten. Av företagen i länet har 42 procent ökat sin lönsamhet medan 13 procent upplevt en minskad lönsamhet. Detta resulterar i en total lönsamhetstillväxt på nettotalet 29, jämfört med fjolårets nettotal på 32. Länet ligger fortsatt över riksgenomsnittet som i årets mätning når ett nettotal på 21.

Förväntningarna på kommande år är också höga. Företagen tror på en lönsamhetsutveckling till samma nivå som riksgenomsnittet (31).

Figur 8 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Södermanlands län och i riket 2005-2018

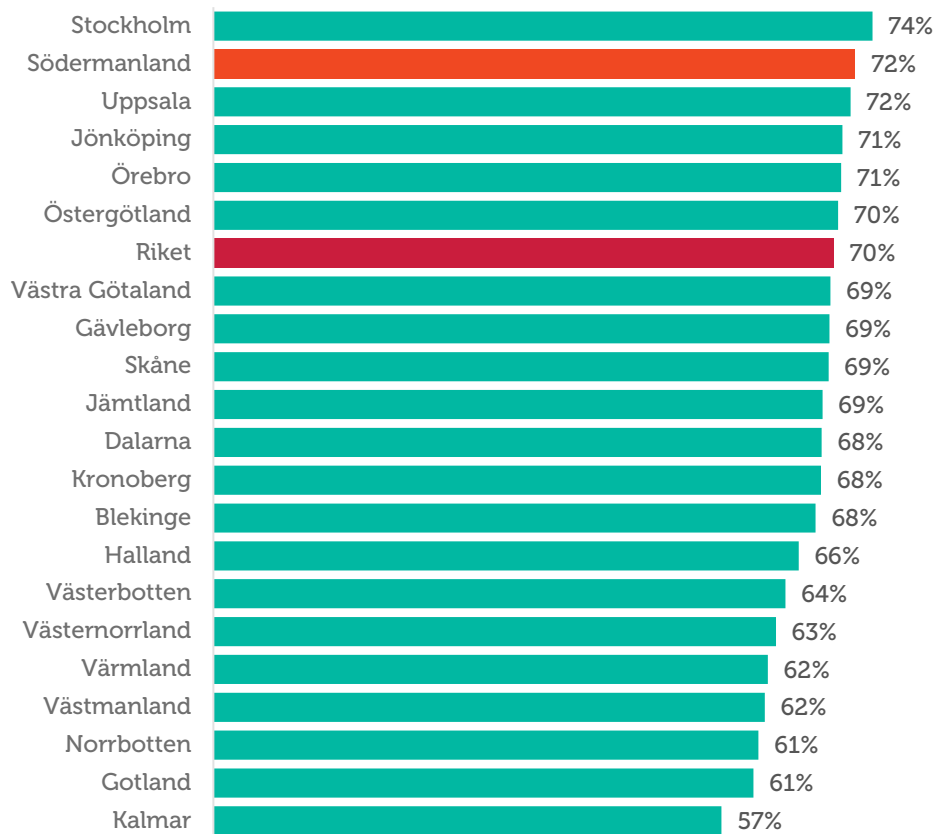
Företagens prisförväntningar

Företagens planer på eventuella prisförändringar ligger på likartade nivåer som förra året. I länet förväntar sig 45 procent av företagen att deras försäljningspriser kommer att öka under det kommande året. Endast 2 procent av företagen tror att deras försäljningspriser kommer att minska under samma tidsperiod. Företagen i Södermanlands län har därmed något högre förväntningar gällande prisutvecklingen än genomsnittet för riket, där 41 procent av landets företagare räknar med att kunna höja försäljningspriserna.

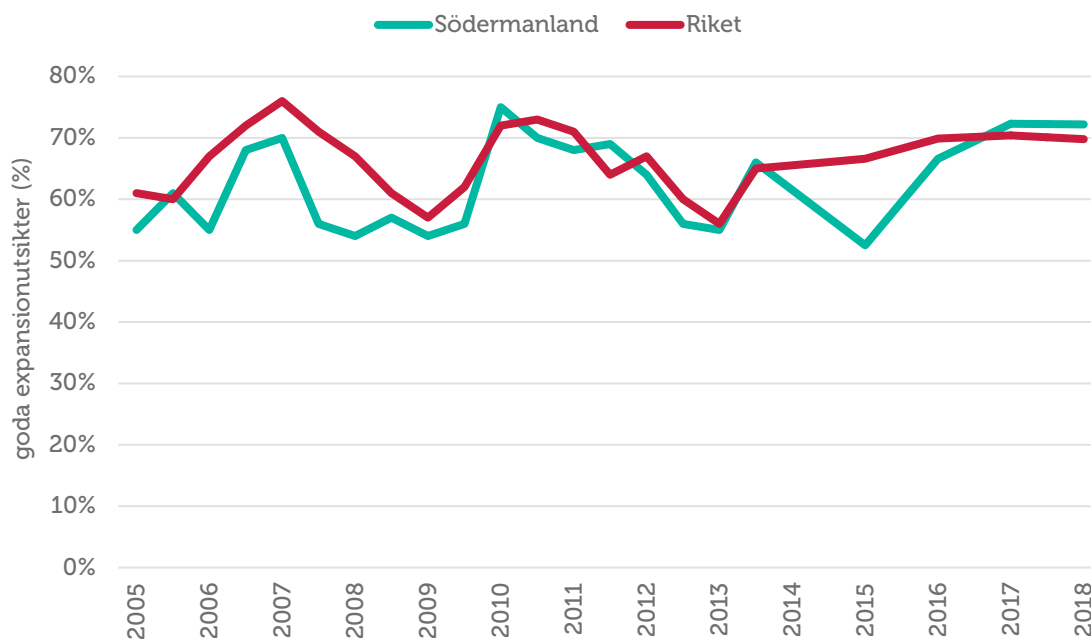
Expansionsutsikter och hinder för expansion

Expansionsutsikterna för företagen i Södermanlands län upplevs som goda. Av länets alla företag anser 72 procent att de har goda utsikter att expandera på sikt. Omkring 8 av 10 företag uppger att de vill växa, jämfört med riksgenomsnittet på 9 av 10.

Figur 9 Företagens expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) per län och i riket 2018

Figur 10 Expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) i Södermanlands län och i riket 2005-2018

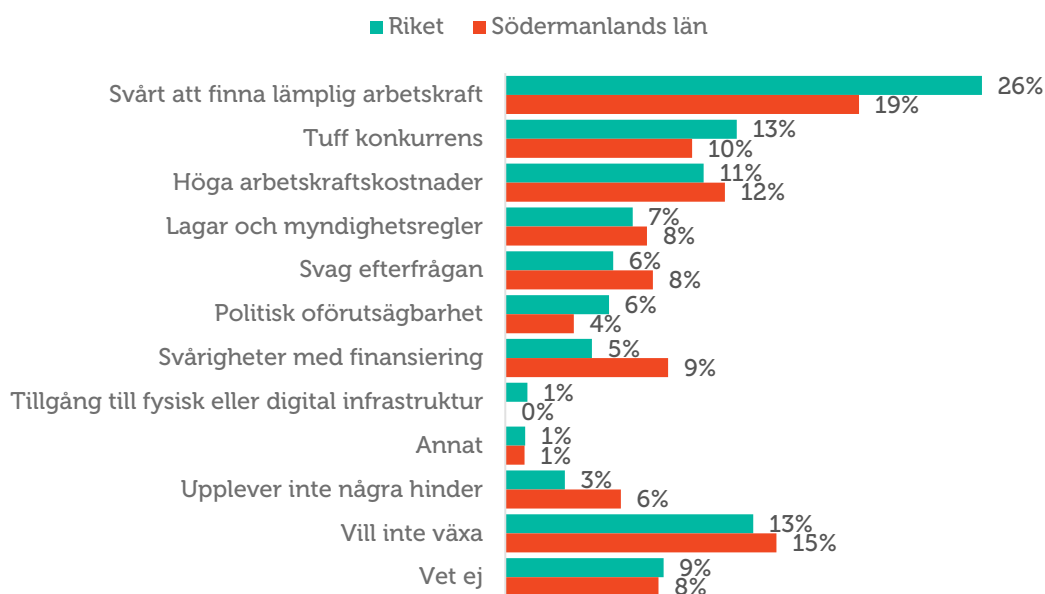

Brist på lämplig arbetskraft är fortsatt det enskilt största tillväxthindret som Södermanlands småföretag upplever. Var femte företag uppger detta som största expansionshinder. Motsvarande andel för riksgenomsnittet är 26 procent. Det finns flera orsaker till rekryteringssvårigheterna. Men i dagens konjunkturläge är det inte framför allt för höga lönekrav eller kostnaden för att anställa som skapar de största problemen. De största utmaningarna ligger i matchningen. Företagen hittar inte personer med rätt utbildning och erfarenhet.

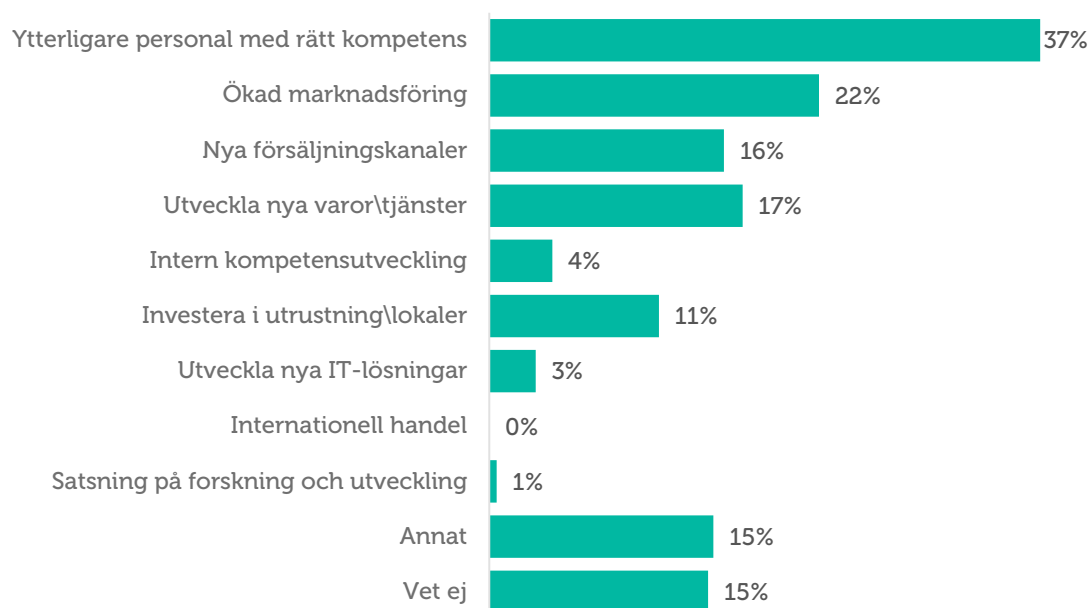
Höga arbetskraftskostnader ses som ett något större tillväxthinder för företagare i Södermanland än för riksgenomsnittet. Skatter och kostnader för arbetskraft, inklusive socialavgifter tillhör de stora kostnadsposterna för många företag och påverkar direkt lönsamheten och risken med att driva företag. För att småföretagen ska kunna upprätthålla sin roll som jobb- och välfärdsskapare krävs incitament för att ta detta risktagande. Ett sådant, som vi ser är viktigt inte minst i Södermanland, är att sänka arbetskraftskostnaderna och kostnaderna för att anställa.

Tuff konkurrens upplevs av 10 procent av företagen som största expansionshinder. I årets Småföretagsbarometer har vi bitt företagen specificera vilken typ av konkurrens de upplever. Tittar vi på svaren som är angivna för riket som helhet svarar vart tredje företag, som uppgett att de upplever tuff konkurrens som ett tillväxthinder, att konkurrensen kommer från nya försäljningskanaler. Detta är sannolikt en konkurrens som även företagen i Södermanland län upplever. I figur 12 ser vi att företagen i länet bedömer just nya försäljningskanaler som viktigt för företagets tillväxt.

Figur 11 Tillväxthinder enligt företagen i Södermanlands län och i riket 2018 (procent)

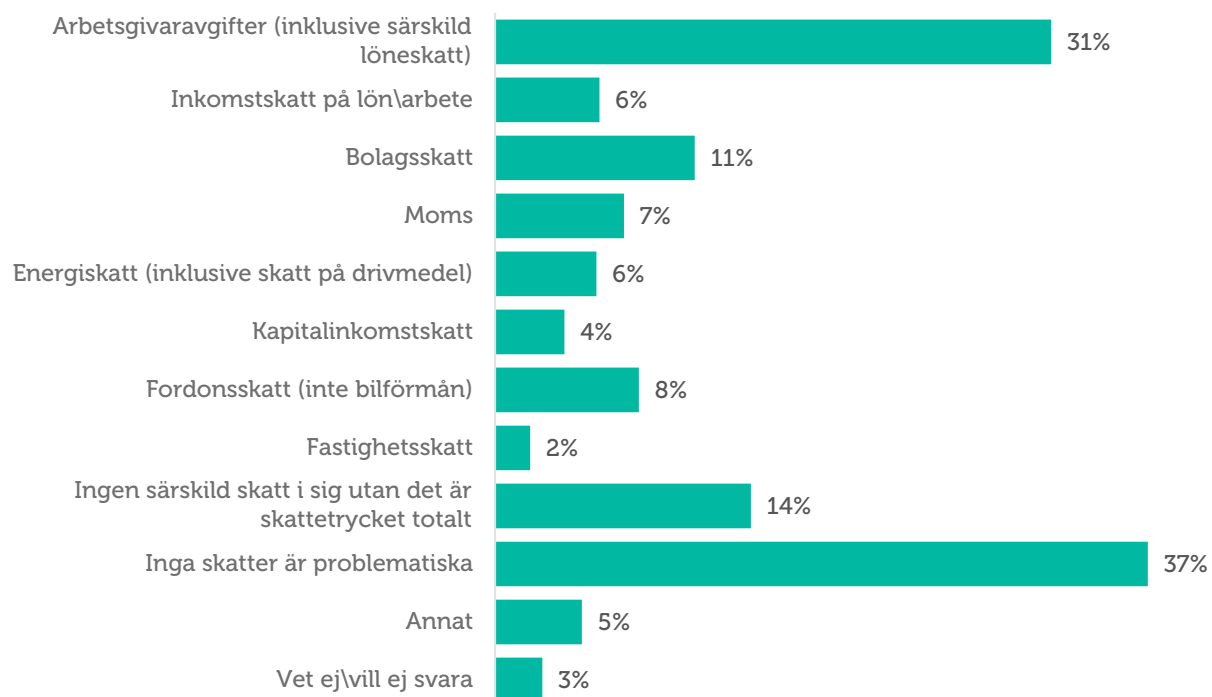

Figur 12 Vilka faktorer bedömer ni som viktiga för att företaget ska kunna växa?

Tittar vi specifikt på skatteområdet (Figur 13) ser vi att det framförallt är arbetsgivaravgifterna som upplevs som ett hinder för att utveckla företaget. Till detta kommer också bolagsskatt samt fordonsskatt. Dessa skatter anses dock i mindre grad utgöra ett hinder för tillväxten i företaget. Knappt 4 av 10 företag anser inte att skatter utgör ett hinder för utvecklingen av företaget.

Figur 13 Om det finns skatter som du upplever utgör hinder för er att driva ert företag på önskat sätt, vilka skatter anser ni det i så fall vara?

Södermanlands tre regioners

Historiskt har länet legat på en relativt sett låg konjunkturindex oavsett om konjunkturen varit stigande eller minskande. Det kan bero på länets näringslivsstruktur och att olika delar av länet därmed uppvisar en kraftigt olikartad konjunkturutveckling. Det är därmed relevant att ge en mer ingående och detaljerad barometer för Södermanland. På så sätt kan vi ge en bild av hur konjunkturläget skiljer sig åt i olika delar av Södermanland.

Vid uppdelning av Södermanland i olika regioner används följande indelning som genomgående används i hela Barometern.

Nyköping/Oxelösund utgörs av kommunerna Nyköping, Oxelösund, Trosa och Gnesta.

Eskilstuna utgörs av kommunerna Eskilstuna och Strängnäs.

Katrineholm utgörs av kommunerna Katrineholm, Vingåker och Flen.

Thomas Byström *Regionchef Företagarna*

Det är glädjande att Södermanlands län ligger kvar på den höga nivå man nådde i fjol. I årets Småföretagarbarometer placerar länet sig i topp i riket i den sammanvägda konjunkturindikatorn. Det syns tydligt då företagen i länet ligger över riksgenomsnittet i så väl orderingång, omsättningstillväxt samt lönsamhet.

Av Södermanland tre regioner är det fortfarande Katrineholm som ligger i topp i årets rapport, men Nyköping/Oxelösund och Eskilstuna har positiva trender.

Detta är förstås mycket glädjande med denna positiva utveckling, men samma utmaningar återstår från förra året. Det största tillväxthindren är svårigheten att hitta lämplig arbetskraft och höga arbetskraftskostnader gör att många företag tvekar att anställa. Även politisk oförutsägbarhet har stor påverkan på ett företagsklimat.

Framtidsutsikterna ser fortsatt ljusa ut. Trots att man redan nu ligger i topp på dom flesta parametrarna så är tilltron fortfarande stor. 72% av länets företag anser att man har goda utsikter för expander på sikt. Det viktigaste för hjälpa dessa företag med deras tillväxt, är att säkra och underlätta för småföretagen när det gäller matchning mellan företagets kompetensbehov och jobbsökande samt att utbildningar svarar mot företagens behov. Samt se över de höga arbetskraftskostnaderna som företagen upplever.

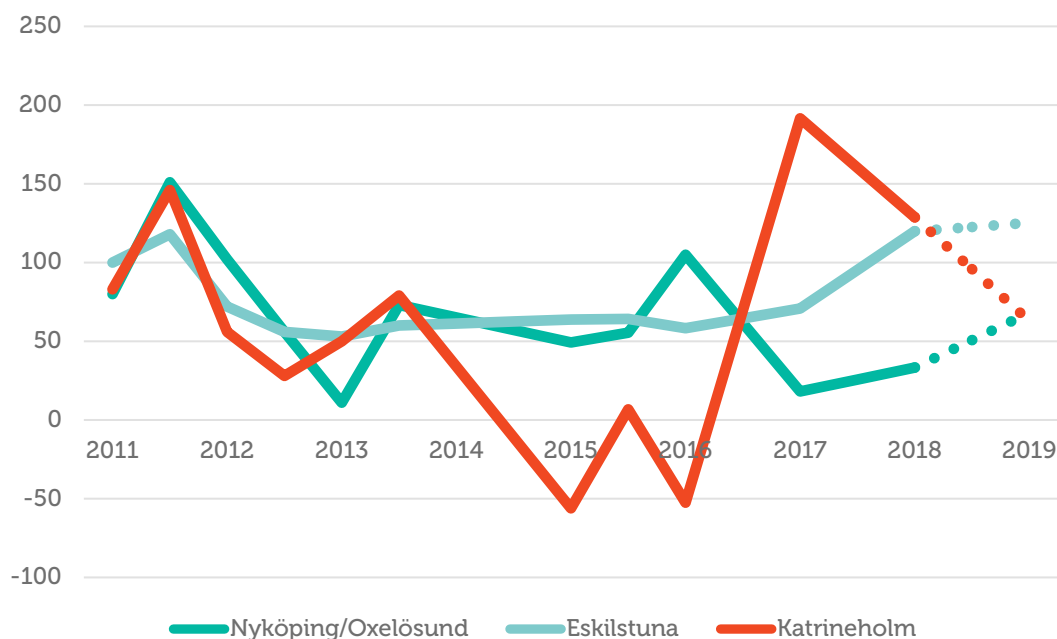
Södermanlands tre regioner – konjunkturindikatorn

När vi adderar nettotalen för sysselsättning, ordergång och omsättning får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i delregionerna. Den starkaste konjunkturindikatorn på 129 finner vi i Katrineholm som, trots en avmattning i tillväxttakten, ligger långt över riksgenomsnittet. Förväntningarna på de kommande 12 månaderna är goda men företagen tror på en fortsatt avmattning i konjunkturen, se figur 13.

Eskilstuna som har ett samlat nettotal på 120 vilket är betydligt högre än rikssnittet och en klar förbättring sedan fjolåret då nettotalet var 71. Prognosen för framtiden är att konjunkturindikatorn ska öka till en sammanvägd indikator på 125.

Nyköping och sOxelösund har upplevt en tilltagande tillväxttakt och har i årets mätning ett sammanvägt nettotal på 33, jämfört med fjolårets 18. Förväntningarna på de kommande 12 månaderna är fortsatt positiva och företagen tror på en konjunkturindikator med nettotalet 68.

Figur 13 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (netttotal) i Södermanlands tre regioner 2011-2018

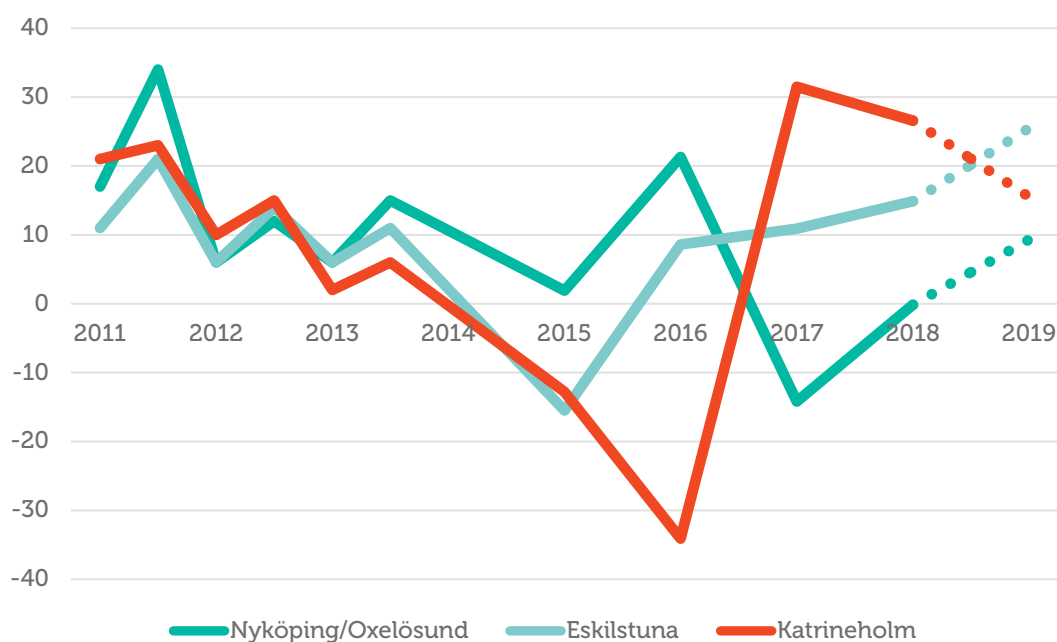
Södermanlands tre regioner – sysselsättning

Katrineholm ser fortsatt en mycket hög sysselsättningsstillväxt och trots viss avmattning ligger regionen kvar på en hög nivå. Det sammanvägda nettotalet är i årets mätning 27, jämfört med fjolårets 32. Riksgenomsnittet för sysselsättningsstillväxten är i årets barometer på nettotalet 10. Inför de kommande 12 månaderna förväntar sig företagen en fortsatt avmattning i tillväxttakten till ett nettotal på 16.

Eskilstuna har haft en tilltagande sysselsättningsstillväxt det senaste året och når i årets mätning ett nettotal på 15, jämfört med fjolårets 11. Företagen förväntar sig att denna positiva utveckling ska fortsätta under de kommande 12 månaderna och den totala sysselsättningsstillväxten förväntas bli 25.

Nyköping och Oxelösund har sett en stark utveckling i sysselsättningen. I fjol var det fler företag som hade minskat anatalet anställda i verksamheten än som hade sett en ökad personalstyrka, vilket resulterade i ett nettotal på -14. I år har utvecklingen vänt och regionen har nu ett sammanvägt nettotal på 0. Andelen företag som har ökat antalet anställda är alltså lika stor som andelen företag som minskat personalstyrkan under året som gått. Förväntningarna på de kommande 12 månaderna är att tillväxttakten ska fortsätta att tillta, till nettotalet 9.

Figur 19 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Södermanlands tre regioner 2011-2018

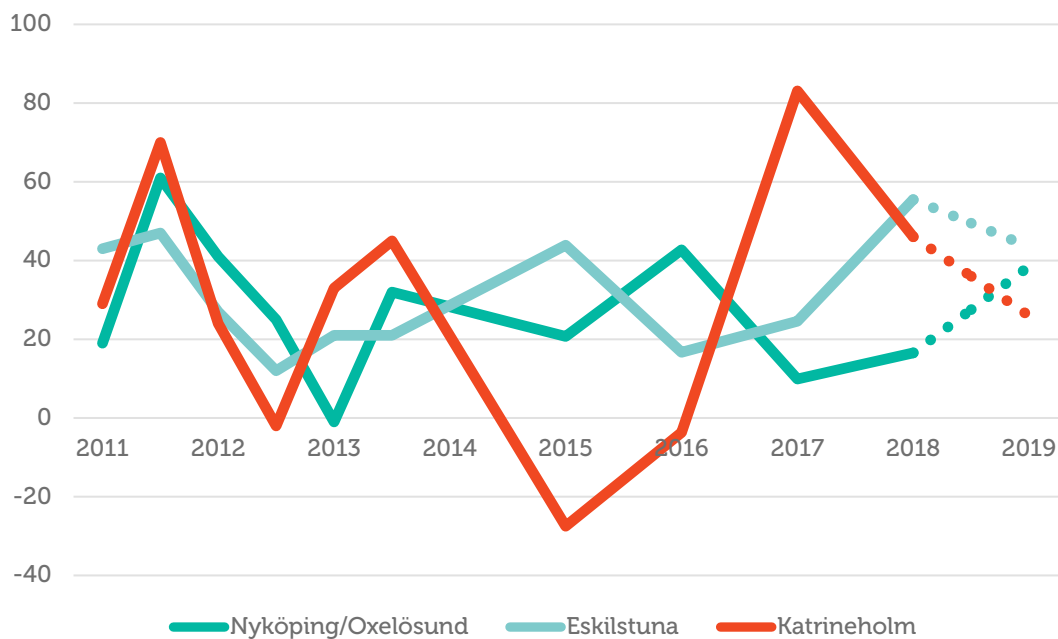
Södermanlands tre regioner – orderingsång

I årets mätning ser vi att tillväxten i orderingsången har ökat kraftigast i Eskilstuna som går från ett netttotal på 25 förra året till 55 i årets undersökning. Detta är även betydligt högre orderingsång än riksgenomsnittet på 30. Utvecklingen förväntas fortsätta vara positiv men i lägre tillväxttakt jämfört med årets resultat, till ett netttotal på 44 under de kommande 12 månaderna.

Katrineholm har sett en avmattning i orderingsången tillväxttakt under det senaste året. Det sammanvägda nettotalet är i år 46 jämfört med fjolårets 88. Tillväxten i orderingsången förväntas fortsätta att mattas av under de kommande 12 månaderna. Nettotalet förväntas bli 26.

Tillväxttaket i orderingsången för Nyköping och Oxelösunds företag har tilltagit under året som gått. Från att i fjol haft ett netttotal på 10 är motsvarande netttotal i årets mätning 17. Förväntningarna ser fortsatt positiva ut och företagen tror på ett netttotal om 39 under de kommande 12 månaderna.

Figur 14 Orderutveckling (netttotal) i Södermanlands tre regioner 2011-2018

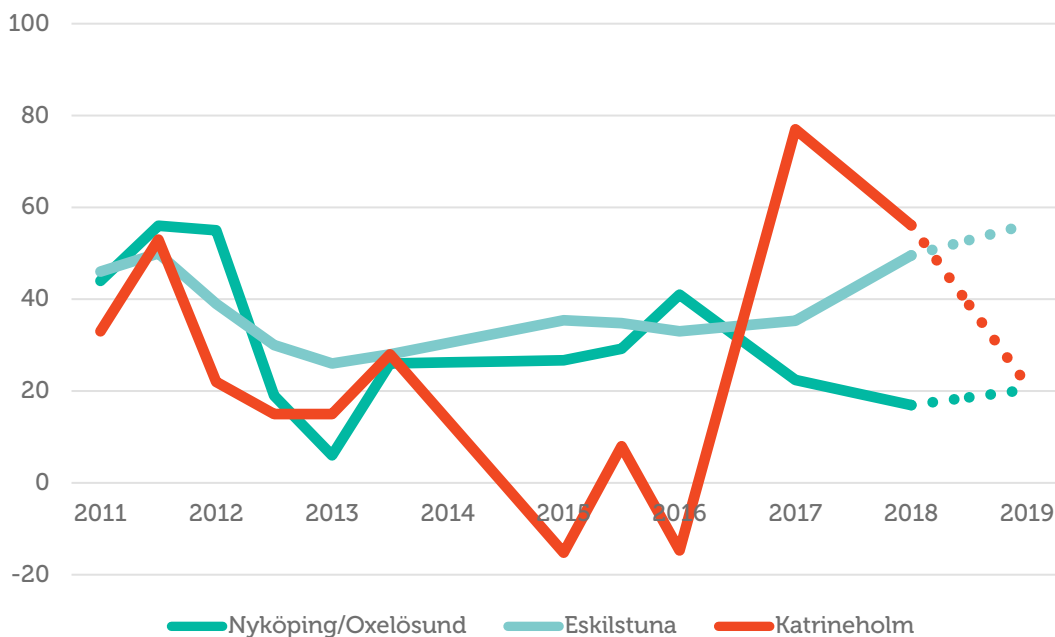
Södermanlands tre regioner – omsättning

Katrineholm har även i årets undersökning det högsta nettotalet för omsättningstillväxten, trots en karftig avmattning. I fjol var det sammanvägda nettotalet 77, vilket i årets mätning har avtagit till ett nettotal på 56. Företagen tror på en fortsatt avmattning till nettotalet 21 under de kommande 12 månaderna.

Eskilstuna är den enda av de tre delregionerna som sett en tilltagande omsättningstillväxt, där nettotalet går från fjolårets 35 till ett sammanvägt nettotal på 50 i årets mätning. Företagen tror på en fortsatt tilltagande tillväxttakt till ett nettotal på 56 under det kommande året.

Nyköping och Oxelösund har sett en avmattning i omsättningstillväxten, vilket lett till ett nettotal på 17 jämfört med fjolårets 22. Förväntningarna är goda och företagen tror på en omsättningstillväxt i nivå med fjolårets.

Figur 15 Omsättningsutveckling (netttotal) i Södermanlands tre regioner 2011-2018

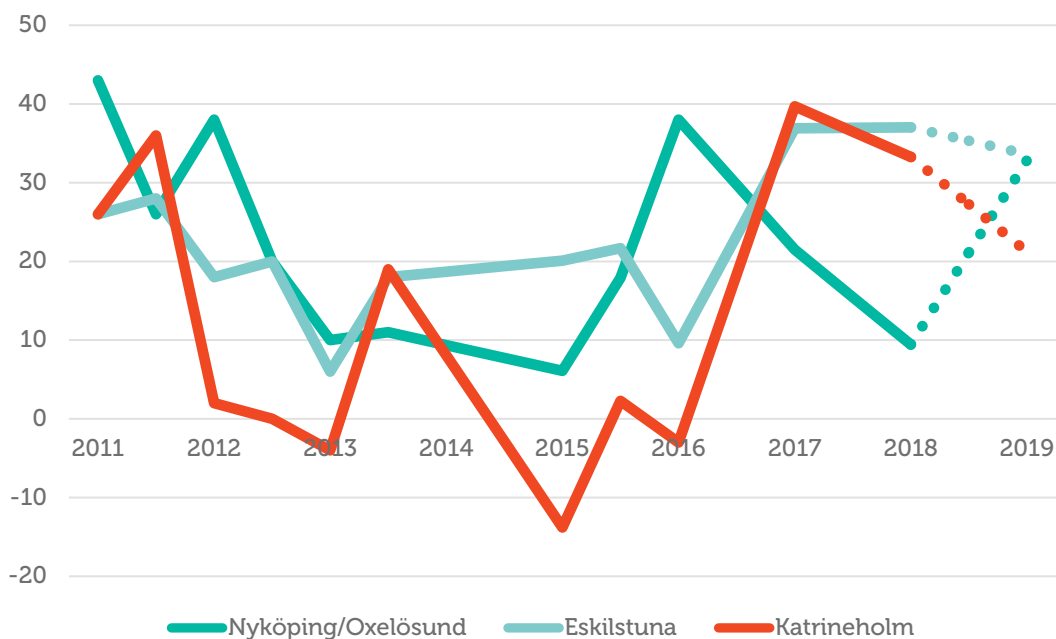
Södermanlands tre regioner – lönsamhet

Trots en oförändrad tillväxttakt har Eskilstuna det högsta nettotalet vad gäller företagens lönsamhet. Likt i fjol ligger det sammanvägda nettotalet på 37. Förväntningarna är fortsatt positiva men företagen tror på en knapp avmattning i lönsamhetstillväxten under de kommande 12 månaderna till ett nettotal på 34.

Katrineholm ser en avmattad lönsamhetstillväxt i årets mätning. Den fortsatt på en hög nivå men har avtagit från ett nettotal om 40 i fjol till 33 i årets mätning. Förväntningarna på de kommande 12 månaderna är fortsatt nedåt till ett nettotal på 21.

Företagen verksamma i Nyköping och Oxelösund har sett en försvagad tillväxt av lönsamheten jämfört med fjolårets mätning. Årets sammanvägda nettotal är i år 9, jämfört med fjolårets 22. Prognosen för de kommande tolv månaderna är att nettotalet för lönsamhetstillväxten ska bli 33.

Figur 16 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Södermanlands tre regioner 2011-2018

Slutsatser och policyförslag

Den svenska konjunkturen har fortsatt att utvecklas väl under det senaste året. Framförallt företagen i tillverknings- och exportsektorn upplever en fortsatt god konjunktur. Men nu finns tydliga tecken på att toppen kan ha passerats. För andra året i rad sjunker den samlade konjunkturindikatorn och den ligger nu under det historiska genomsnittet på netttotal 69 jämfört med historiska genomsnittet på 76. Företagen har också reviderat sina förväntningar och ser nu mindre positivt på utvecklingen framöver. Framförallt har förväntningarna på orderingången fallit tillbaka.

Södermanlands län har för andra året i rad sett en mycket god utveckling och länet placerar sig i årets Småföretagsbarometer högst upp på listan över samtliga läns sammanvägda konjunkturindikator. Företagen i Södermanland har reviderat förväntningarna något och tror på en oförändrad konjunkturindikator under de kommande 12 månaderna.

De främsta hindren för företagens tillväxt är svårigheterna med att hitta lämplig kompetens och tuff konkurrens från exempelvis nya försäljningskanaler. Många företag upplever att det är svårt att hinna med och i Södermanland har nästan fyra av tio företag tackat nej till order under det senaste året. De främsta skälen till varför företagen tackat nej till order är återigen kapacitetsbrist och svårigheterna med att hitta arbetskraft med rätt kompetens.

Trots detta ser hela sju av tio företag goda möjligheter att expandera. Årets Småföretagsbarometer visar också att företagen räknar med fortsatt god lönsamhet. Frågan är bara om företagens tillväxtplaner kommer att kunna realiseras. Det näringspolitiska arbetet bör därför under det närmaste året fokuseras på att åtgärda matchningsproblemen på den svenska arbetsmarknaden. Reformerna som sänker trösklarna för att anställa behövs också för en mer inkluderande arbetsmarknad på sikt.

Konjunkturutvecklingen i omvärlden fortsätter att bidra positivt till den svenska tillväxten, men det finns också en betydande oro vilket också avspeglar sig i en svag krona. Till detta kommer också det inhemska parlamentariska läget, vilket medför en politisk oförutsägbarhet som kommer att bestå in i nästa mandatperiod. Arbetsmarknadsåtgärder, skatter och andra för konkurrenskraften viktiga frågor riskerar att hamna i långbänk med risk att nyinvesteringar och anställningar skjuts på framtiden.

Goda tillväxtförutsättningar för Sveriges småföretag oavsett i vilken bransch eller var i landet de befinner sig är avgörande för välbefinnandets utveckling. Även om svensk tillväxt fortfarande är stark finns det områden där reformer skulle ha stor betydelse.

Säkra småföretagens tillgång till kompetens

Svenska småföretags svårigheter med att hitta arbetskraft med rätt kompetens har blivit allt mer akuta. Kvaliteten på det svenska utbildningssystemet måste höjas på alla nivåer och bli mer anpassat efter arbetsmarknadens efterfrågan.

Sänk kostnaden för att anställa och underlätta rekrytering

Många företag upplever att kostnaderna för att anställa är för höga. Fler vägar in i arbetslivet behövs för de grupper som idag står utanför arbetsmarknaden.

Ta ner trösklarna för att starta företag

Många svenskar funderar på att starta företag men det är betydligt färre som tar steget. Fler skulle våga förverkliga sina affärsidéer om balansen mellan risk och avkastning förbättrades. Att till exempel utveckla och anpassa trygghetssystemen för företagare skulle kunna ha en avgörande betydelse.